

Kieli(koulutus) ja nationalismi Singaporessa: ratkaisemattomia jännitteitä standardienglannin, äidinkielen ja singlishin välillä

Edellyttääkö kansallistunteen syntyminen koko väestön kesken jaettua ja omaksi koettua kieltä? Singapore tarjoaa mielenkiintoisen esimerkin tapauksesta, jossa vastaus kysymykseen ei ole lainkaan yksiselitteinen. Nationalismin näkökulmasta Singaporen tilanteen tekee erityisen mielenkiintoiseksi se, että valtiojohto pyrkii rakentamaan kansakuntaa ilman kielipolitiikkaa, jossa olisi keskiössä, tai edes läsnä, koko väestölle yhteistä autenttisenä pidettyä kieltä. Tämä artikkeli pohjaa pro gradu -tutkielmaani (Slioor 2018) varten tekemääni tutkimustyöhön. Se ei kuitenkaan ole tiivistelmä tutkielman löydöksistä, ja näkökulman valinta on hieman erilainen. Tarkoituksena on esitellä Singaporen tilannetta suomalaiselle yleisölle tiiviisti mutta mahdollisimman kattavasti.

Julkaistu: 11. lokakuuta 2018 | Kirjoittanut: Ari Slioor

Kielellisesti ja etnisesti monimuotoisen Singaporen julkisessa kielikeskustelussa näkyvimmissä roolissa ovat seuraavat kielet: englanti, ns. aasialaiset "äidinkielet" (mandariinikiina, malaiji ja tamil) sekä singlish (paikallinen englannin puhekielinen variantti, jossa on vaikutteita sekä englannista että paikallisista aasialaisista kielistä). Singaporen valtionhallinnon näkökulmasta englanti ja äidinkielet ovat tärkeitä, kun taas singlish joutaisi romukoppaan. Monet tavalliset, etenkin nuoret, singaporelaiset sen sijaan pitävät singlishiä keskeisenä osana singaporelaista yhteiskuntaa ja kulttuuria. Tämä johtuu siitä, että singlishin katsotaan olevan maan ainoa koko väestölle yhteisesti autenttinen kieli, joka yhdistää eri etnisistä taustoista tulevia ihmisiä.

Tässä artikkelissa tarkastellaan Singaporen kielitilannetta nationalismiin ja kielikoulutuksen näkökulmista. Lähestymistapa on kielisosiologinen, ja nykytilanne asetetaan historialliseen kontekstiinsa. Lienee jo tässä vaiheessa syytä huomauttaa, että tässä artikkelissa sanan

nationalismi merkitys on puhtaasti tieteellinen, eikä vastaa sitä, miten se ymmärretään Euroopassa tällä hetkellä käytävässä maahanmuuttoon ja talouteen liittyvässä poliittisessa keskustelussa nationalismin noususta ja/tai mahdollisesta haitallisuudesta.

Yleistä taustatietoa Singaporessa

Singapore sijaitsee Kaakkois-Aasiassa Malesian eteläpuolella. Se on pieni saarivaltio Malakan niemimaan eteläkärjessä. Väestöä Singaporessa on 3,9 miljoonaa henkeä, ja se on virallisesti jaettu neljään etniseen ryhmään: kiinalaiset (74,3 %), malaijit (13,3 %), intialaiset (9,1 %) ja muut (3,2 %).^[1] Singaporessa on neljä virallista kieltä: englanti, mandariinikiina, malaiji ja tamili. Näistä kolme viimeistä on kukin määritelty yhden etnisen ryhmän niin sanotuksi äidinkieleksi – kiinalaisille mandariinikiina, malaijeille malaiji ja intialaisille tamili. Ryhmälle ”muut” ei ole asetettu äidinkieltä, sillä se koostuu useiden eri etnisten ryhmien edustajista. Hallinto katsoo englannin puolestaan olevan vieras länsimainen kieli, joka ei sovellu äidinkieleksi singaporelaisille. Englannin ja äidinkielen välille on Singaporen kielipolitiikassa määritelty selkeä työnjako, johon tutustutaan tarkemmin tuonnempana.

On tärkeää ymmärtää, että Singaporessa sanaa äidinkieli ei käytetä siten kuin se yleensä ymmärretään. Singaporessa äidinkielellä ei viitata lapsen ensimmäisenä oppimaan kieleen. Sen sijaan kaikille kolmelle suurimmalle etniselle ryhmälle on poliittisesti määritelty oma niin sanottu äidinkielenä. Lapsen etninen ryhmä puolestaan määräytyy isän mukaan. Esimerkiksi, jos lapsen isän etninen ryhmä on kiinalainen, lapsen niin sanottu äidinkieli on virallisesti automaattisesti mandariinikiina riippumatta siitä, osaako kyseinen lapsi mandariinia vai ei.

Singapore oli vuodesta 1819 vuoteen 1963 Britannian siirtomaa, pois lukien japanilaisten miehitys toisen maailmansodan aikana vuosina 1942–1945. Se sai itsehallinnon 1959 ja liittyi 1963 osaksi uutta Malesian liittovaltiota. Tämä vaihe jäi kuitenkin lyhyeksi, ja Singapore itsenäistyi vuonna 1965. Erimielisyydet kielikysymyksissä olivat yksi keskeinen syy Singaporen irtautumiselle Malesiasta.

Historiaa

Britannian Itä-Intian kauppakomppanian upseeri Sir Stamford Raffles perusti Singaporen saarelle siirtokunnan vuonna 1819. Hän katsoi saaren sijaitsevan kaupankäynnin kannalta strategisesti merkittävässä paikassa. Saarella asuva paikallinen väestö ei ollut kooltaan suuri eikä erityisen kiinnostunut ottamaan osaa brittien suunnitelmiin. Siksi brittihallinto alkoi järjestelmällisesti tuoda saarelle lisää väestöä muualta Aasiasta. Enemmistö siirtolaisista saapui Etelä-Kiinasta, muualta brittiläisestä Malajasta ja Indonesian saaristosta sekä Etelä-Intiasta.

Britannian siirtomaavallan aikana englanti oli Singaporessa käytetyistä kielistä arvostetuimmassa asemassa. Se oli siirtomaahallinnon kieli, ja sen hallinta mahdollisti aasialaisen väestön edustajille pääsyn matalan tason tehtäviin hallinnossa. Englantia ei kuitenkaan opetettu aasialaisille yleisesti. Heillä oli mahdollisuus opiskella sitä vain muutamassa koulussa. Valtaosa aasialaisista kävi koulua omalla äidinkielellään. Yleisimpiä kieliä olivat eteläkiinalaiset kiinan murteet, malaiji ja useat eri intialaiset kielet. Niillä kouluilla, joissa aasialainen väestö opiskeli englantia, oli keskeinen rooli singlishin kehittämisessä. Näissä kouluissa ihmiset, sekä oppilaat että opettajat, joilla oli erilaiset etniset ja kielelliset taustat, kommunikoivat keskenään englanniksi. Kommunikaation sujuvoittamiseksi tällaisessa ympäristössä käytettyyn englannin kieleen liitettiin usein piirteitä aasialaisista kielistä. Tätä tehtiin sekä oppitunneilla että niiden ulkopuolella.

Aasialainen väestö pyrittiin pitämään omissa rodullisissa lokeroissaan osana siirtomaahallinnon toteuttamaa hajota ja hallitse -politiikkaa (Chew 2013). Rodulla oli keskeinen rooli brittihallinnon ideologiassa. Eri etnisillä ryhmillä katsottiin olevan erilaisia ominaisuuksia, ja siten niiden edustajien katsottiin soveltuvan parhaiten tietyn tyyppisiin työtehtäviin. Rotuideologia ei rajoittunut vain britteihin, vaan se omaksuttiin laajalti myös aasialaisen väestön keskuudessa. Siksi Singaporen itsenäistyttyä uusi hallinto otti koko politiikkansa pohjaksi rotuperusteisen väestön jaottelun luomansa CMIO (Chinese, Malay, Indian, Others) -järjestelmän puitteissa. On tärkeää ymmärtää, että tämän järjestelyn tarkoitus ei ollut luoda järjestelmää, jossa ihmisiä syrjitään rodun perusteella. Rodun käsite oli niin keskeinen osa singaporelaisten jaettua maailmankuvaa (ideologiaa), että poliittista vakautta pyrittiin luomaan vakuuttamalla, että mitään yksittäistä rotua ei suosita toisten kustannuksella.

Nationalismi

Tieteellisessä keskustelussa modernin nationalistisen ajattelun synty ajoitetaan tyypillisesti 1800-luvun Eurooppaan (ks. esim. Edwards 1985, 2009 ja Joseph 2004). Nationalismin idean ymmärtämiseksi on tärkeää tehdä selvä rajanveto käsitteiden etninen ryhmä, kansakunta (nation) ja valtio (state) välille. Etnisellä ryhmällä tarkoitetaan ihmisjoukkoa, jonka jäsenillä koetaan olevan kauas historiaan ulottuva kulttuurinen ja biologinen yhteys. Ryhmään kuuluvien esi-isät ovat eläneet yhdessä niin monta sukupolvea, että ovat muodostaneet ryhmälle jonkinlaisen kulttuuriperinnön. Tyypillinen esimerkki tästä on yhteinen kieli. Keskeistä etnisen ryhmän ideassa on myös ajatus jonkinlaisesta etäisestä verisukulaisuudesta.

Perinteisessä nationalistisessä ajattelussa etninen ryhmä muodostaa kansakunnan ja jokaisella kansakunnalla on moraalinen oikeus poliittiseen itsemääräämiseen. Ideaalitulanteessa maailma olisi jaettu etnisesti homogeenisiin kansallisvaltioihin (nation-state). Tässä ajatteluperinteessä etninen ryhmä muuttuu kansakunnaksi sillä hetkellä, kun ryhmä katsoo, että sille kuuluu poliittinen itsemääräämisoikeus.

Valtio puolestaan on maantieteellisesti rajattu alue, jolla korkeinta poliittista valtaa käyttää jokin taho, jolle valta on lainsäädännön puitteissa annettu – esimerkiksi kuningas/kuningatar, presidentti tai hallitus. Valtion alueella asuivilta ihmisiltä edellytetään valtion lakien noudattamista. Poliittista valtaa käyttävä taho siis määrittelee pitkälti, millaista elämää valtion alueella asuvien ihmisten on mahdollista elää. Valtio myös pyrkii kontrolloimaan sitä, keitä valtion alueella ylipäätään asuu tai liikkuu.

Toisin sanoen kansakunta ja valtio ovat tieteellisesti määriteltyinä aivan eri asioita. Käsitteiden sekoittuminen toisiinsa arkisessa keskustelussa juontuu juuri siitä, että viimeistään 1800-luvulta eteenpäin etnisesti homogeenisesta kansallisvaltiosta tuli valtiomallin ihanne ainakin Euroopassa.

Nationalismi Singaporessa

Tässä vaiheessa artikkelia lienee ilmeistä, että Singapore ei ole kansallisvaltio, ainakaan sanan perinteisessä merkityksessä. Niin sanottu monirodullisuuden ajatus on keskeinen itsenäisen Singaporen historiassa. Singaporessa sanat *rotu* ja *etnisyys* ymmärretään käytännöllisesti katsoen samalla tavalla. Koska valtionhallinto korostaa, että Singaporen väestön muodostavilla eri etnisillä ryhmillä (roduilla) on omat erilaiset kulttuurihistoriansa ja kielensä, Singaporen yhteiskunnan katsotaan olevan monikulttuurinen ja monikielinen. Hallinnon näkökulmasta Singaporessa on käynnissä kansakunnanrakennusprojekti. Tässä projektissa ei kuitenkaan

missään nimessä pyritä häivyttämään eri etnisten ryhmien välisiä kulttuurisia eroja. Päinvastoin itsenäisen Singaporen isähahmon Lee Kuan Yew'n (pääministeri 1959–1990) ajattelussa eri etnisten ryhmien väliset kulttuurierot ovat keskeinen ja itsestään selvä osa ihmiskunnan perusluonnetta. Niiden häivyttämisyrietykset loisivat vain "tarpeettomia ongelmia" (Han, Fernandez & Tan 1998: 163–165). Lee Kuan Yew'n poika Lee Hsien Loong on Singaporen nykyinen pääministeri, ja vuonna 2015 kuolleen vanhemman Leen ajatusmallit ohjaavat edelleen vahvasti Singaporen valtion toimintaa.

Singaporen slogan on "Unity in diversity" (Yhtenäisyys moninaisuudessa). Tällainen iskulause voi kuulostaa ristiriitaiselta. Singaporen tapauksessa kysymys on pyrkimyksestä tilanteeseen, jossa eri etniset ryhmät elävät sopuisasti yhdessä "rodullisessa harmoniassa". Taustalla on Singaporen itsenäistymisen aikainen poliittinen todellisuus, jossa eri etniset ryhmät ajoivat omia oikeuksiaan Britannian siirtomaavallan päättyessä. Singaporen ensimmäisen pääministerin Lee Kuan Yew'n tehtävänä oli pyrkiä luomaan sosiaalista koheesiota monin tavoin erittäin jännittyneessä tilanteessa. Leen strategia oli korostaa jokaisen suurimmista etnisistä ryhmistä (kiinalaiset, malaijit ja intialaiset) oikeutta omaan kulttuuriinsa ja kieleensä. Leen ajatuksena oli, että näiden etnisten ryhmien kulttuurit ja kielet ovat pitkän historiallisen kehityksen saatossa syntyneitä järjestelmiä, joita ei pidä lähteä muovaamaan ulkopuolelta. Jokaisen etnisen ryhmän tulee antaa kehittyä edelleen oman kulttuurinsa puitteissa.

Samanaikaisesti Lee katsoi, että Singaporen valtion olemassaolo itsenäisenä poliittisena yksikkönä muiden maailman valtioiden joukossa on oikeutettu. Edessä avautuva massiivinen haaste oli siis luoda Singaporesta yhteiskunta, joka lepäsi sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Kielipolitiikka sai ratkaisevan roolin pyrkimyksissä vastata tähän haasteeseen.

Singaporen kielipolitiikka

Singaporen kielipolitiikan perustana on Lee Kuan Yew'n näkemys, että singaporelaisten tulee olla kaksikielisiä. Väestön tulee osata sekä englantia että omalle etniselle ryhmälleen määriteltyä aasialaista äidinkieltä (mandariinikiina, malaiji tai tamili). Englannin kielen hallinnan on tarkoitus varmistaa Singaporen kilpailukyky kansainvälisessä taloudessa. Lisäksi englannin tehtävänä on mahdollistaa sujuva kommunikaatio eri etnisten ryhmien välillä. Äidinkielen roolina on puolestaan rakentaa singaporelaisille aasialainen ja aasialaisiin arvoihin perustuva identiteetti.

Singaporen itsenäistymisen aikaan Lee Kuan Yew kohtasi tilanteen, jossa uudelle valtiolle oli kehitettävä strategia, joka varmistaisi sen taloudellisen selviytymisen. Singaporen odottamattoman Malesiasta irrottamisen jälkeen oltiin tilanteessa, jossa Singaporella ei ollut omasta takaa mainittavia luonnonvaroja. Lee päätyi siihen, että Singaporen ainoa mahdollisuus selviytyä oli luoda maahan riittävän hyvin koulutettu, englantia osaava työväestö. Sen oli tarkoitus houkutelaa monikansallisia yrityksiä sijoittamaan Singaporeen ja siten mahdollistaa maan nopea teollistuminen (Shepherd 2005: 13). Tämä strategia osoittautui toimivaksi. Tällainen englannin kielen rooli ei kuitenkaan saanut uhata aasialaisen väestön omien kielten asemaa.

Tänä päivänä edellä kuvattu asetelma on kääntynyt pääläelleen. Nykyään valtionhallinnon haasteena on saada singaporelaiset vakuuttuneiksi äidinkielen tärkeydestä. Englannin kieli on saanut yhteiskunnassa niin hallitsevan roolin viimeisten viiden vuosikymmenen aikana, että äidinkielen hyödyllisyys jokapäiväisessä käytännön elämässä on vähentynyt merkittävästi. Monia nuoria on vaikeaa motivoida opiskelemaan erityisesti vaikean kielen maineessa olevaa mandariinikiinaa.

Kaksikielisyys on kuitenkin keskeinen osa Singaporen hallinnon näkemystä siitä, mikä on Singaporen kansa tai kansallinen identiteetti. Englannin kielellä katsotaan olevan vain välineellistä arvoa. Sitä ei pidetä psykologisesti yhteensopivana singaporelaisten aasialaisten etnisten identiteettien kanssa. Sen sijaan äidinkielen katsotaan kantavan kullekin etniselle ryhmälle autenttista ja siten niiden psyykeen yhteensopivaa aasialaista kulttuurihistoriaa ja arvomaailmaa. Koko singaporelaisen yhteiskunnan selkärangana pidettyjen aasialaisten arvojen katoaminen tarkoittaisi väestön psykologista luhistumista ja vajoamista kulttuuriseen rappiotilaan – tilaan, jossa Singapore ei olisi enää edes taloudellisesti elinkelpoinen (Slioor 2018). Tähän tilaan päädyttäisiin, jos väestö ei osaisi enää omia niin sanottuja äidinkieliään vaan käyttäisi pelkästään englantia, tai mikä vielä pahempaa, singlishiä.

Lee Kuan Yew'n ajattelussa singlish oli englannin kielen ja paikallisten aasialaisten kielten äpärälapsi – sekasikiö, joka ei edusta minkään kulttuurin parhaita puolia ja josta ei ole mitään todellista käytännön hyötyä. Hän kutsuikin singlishiä "vammaksi", jolta singaporelaisia tuli varjella (Lee 1999). Vuosituhannen vaihteessa, Aasian finanssikriisin jälkimainingeissa, Singaporen valtio käynnistikin kampanjan singaporelaisten englannin kielen taidon kohentamiseksi. Kantavana ajatuksena kampanjassa oli näkemys, jonka mukaan singaporelaisten tuli olla ylpeitä siitä, että osaavat standardienglantia, sen sijaan, että tuntisivat ylpeyttä singlishistä (Wee 2005: 58).

Singlishiä kulttuurisesti arvokkaana pitävien singaporelaisten keskuudessa reaktiot valtion kampanjaan ovat vaihdelleet huvittuneista paheksuviin. Valtion kampanja on poikunut myös yksittäisten singaporelaisten järjestämän vastakampanjan, jossa vaaditaan singlishin pelastamista valtion hyökkäykseltä. Singlishin puolustajat pitävät singlishiä keskeisenä osana singaporelaista kansallista identiteettiä ja kulttuuria. Yksi keskeinen tekijä singlishin arvostuksessa on, että se on Singaporen ainoa epämuodollinen kielimuoto, joka yhdistää singaporelaisia etnisestä taustasta riippumatta. Toinen on se, että singlishiä pidetään ainoana Singaporessa syntyneenä ja siten täysin singaporelaisena kielenä/kielimuotona maailmassa (Slioor 2018).

Kielikoulutus Singaporessa

Vuodesta 1987 lähtien kouluopetus on Singaporessa toteutettu siten, että lasten on opiskeltava etniselle ryhmälleen asetettua äidinkieltä erillisenä oppiaineena ja kaikki muu kouluopetus on järjestetty englannin kielellä. Tätä ennen perheet saivat päättää laittavatko lapsensa englanninkieliseen vai äidinkieliseen kouluun. Äidinkielisistä kouluista luovuttiin lopulta, koska niihin ilmoittautuneiden lasten määrä väheni koko ajan. Tämä johtui englannin kielen hallitsevasta asemasta yhteiskunnassa. Niin sanottuihin parempiin töihin päästäkseen ihmisillä oli oltava riittävän vahva englannin kielen taito.

Tätä tilannetta heijastelee myös yhä useamman singaporelaisen perheen siirtyminen käyttämään englantia pääasiallisena kotikielensä. Monet vanhemmat katsovat englannin puhumisen kotona antavan heidän lapsilleen etua koulutusjärjestelmässä (Silver 2005). Tämä taas on toisaalta tehnyt äidinkielen oppimisesta monille lapsille entistä vaikeampaa. Riittävä äidinkielen taito on kuitenkin perinteisesti ollut edellytys yliopistoon pääsemiselle, vaikka kaikki Singaporen yliopistot ovat olleet englanninkielisiä jo vuodesta 1980 lähtien.

Vuodesta 1999 eteenpäin Singaporen hallinto on vähitellen helpottanut mandariinikiinan vaatimuksia kouluissa, ja nykyään yliopistot eivät enää käytännössä sisällytä mandariinin taitoa sisäänpääsyvaatimuksiinsa, ellei hakija pyri opiskelemaan mandariinikiinaa pääaineenaan (Lee

2012: 292). Singaporen hallinto onkin käytännössä luopunut tavoitteesta, että kaikki Singaporen kiinalaiset olisivat vahvasti kaksikielisiä. Se pyrkii kuitenkin synnyttämään ja vaalimaan aidosti kaksikielistä eliittiä.

Lopuksi

Singapore tarjoaa mielenkiintoisen esimerkin tapauksesta, jossa kielipolitiikalla on keskeinen rooli kansakunnan rakentamisessa, mutta jossa pyrkimyksenä ei ole luoda kielellisesti yhtenäistä väestöä. Singaporessa kansakunnan idea ei myöskään perustu perinteiselle ajatukselle etnisesti mahdollisimman yhtenäisestä kansasta. Päinvastoin Singaporessa väestön jakautumista eri etnisiin ryhmiin on pyritty tietoisesti ylläpitämään. Tätä on perusteltu näkemyksellä, että pyrkimys häivyttää eri ryhmien väliset kulttuuriset ja kielelliset erot aiheuttaisi vain ongelmia. Englanti toimii Singaporessa eri väestöryhmien välisenä yhteisenä kielenä, mutta hallinto pitää sen arvoa ainoastaan välineellisenä eikä halua väestön luovan vahvaa tunnesidettä tähän länsimaiseen vieraaseen kieleen.

Kielen ja nationalismin näkökulmasta asetelma on erittäin mielenkiintoinen. Perinteisesti yhteistä omaksi koettua kieltä on pidetty keskeisenä tekijänä kansallistunteen luomisessa. Singaporen hallinto on kuitenkin kielipolitiikallaan pyrkinyt kaikin keinoin välttämään tällaisen tilanteen syntymisen Singaporessa. Eri etnisten ryhmien jäsenten on käytännössä vaikeaa opiskella toistensa äidinkieliä. Toisaalta nuorempien sukupolvien jakaman englannin kielen katsotaan edustavan länsimaalaistumisen uhkaa. Hallinnon ajama kielipolitiikka ei sisällä ajatusta yhdestäkään kielestä, joka koko väestön tulisi tuntea omakseen.

Tämän roolin on Singaporessa ottanut singlish, vastoin hallinnon tahtoa. Suuri osa nuorista singaporelaisista pitää singlishiä keskeisenä osana autenttista etnisiä rajat ylittävää singaporelaista kulttuuria ja kansallista identiteettiä. Toisaalta singlishiin liittyy myös miellelyhtymiä matalasta yhteiskunnallisesta asemasta, ja olisi virhe luulla, että kaikki nuoretkaan singaporelaiset hallitsisivat sekä muodollisen standardienglannin että singlishin käytön. Niiden singaporelaisten, joilta standardienglannin käyttö luonnistuu, on helpompaa ihannoida singlishiä kuin niiden, jotka kokevat riittämättömän standardienglannin hallinnan rajoittavan mahdollisuuksiaan yhteiskunnassa.

[1] General Household Survey 2015.

<https://www.singstat.gov.sg/-/media/files/publications/ghs/ghs2015/ghs2015.pdf>

(<https://www.singstat.gov.sg/-/media/files/publications/ghs/ghs2015/ghs2015.pdf>) (katsottu 1.10.2018)

Kirjoittaja on Helsingin yliopistosta 2018 filosofian maisteriksi valmistunut akateeminen sekatyöläinen ja järjestöaktiivi Suomen Talousdemokratia ry:ssä sekä Attac ry:ssä.

Lähteet

Chew, Phyllis G. L. (2013) *A Sociolinguistic History of Early Identities in Singapore: From Colonialism to Nationalism*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Edwards, John (2009) *Language and Identity: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

Edwards, John (1985) *Language, Society and Identity*. Oxford: Blackwell.

Han, Fook Kwang; Fernandez, Warren & Tan, Sumiko (1998) *Lee Kuan Yew: The Man and his Ideas*. Singapore: Singapore Press Holdings.

Joseph, John E. (2004) *Language and Identity: National, Ethnic, Religious*. Houndmills: Palgrave Macmillan.

Lee, Cher Leng (2012) Saving Chinese-language Education in Singapore. *Current Issues in Language Planning* 13, 285–304.

Lee, Kuan Yew (1999) Speech by Senior Minister Lee Kuan Yew at the Tanjong Pagar 34th National Day Celebration on Saturday, 14 August 1999, at the Tanjong Pagar Community Club. <http://www.nas.gov.sg/archivesonline/speeches/view-html?filename=1999081404.htm> (<http://www.nas.gov.sg/archivesonline/speeches/view-html?filename=1999081404.htm>) (katsottu 1.10.2018)

Shepherd, Janet (2005) *Striking a Balance: The Management of Language in Singapore*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Silver, Rita Elaine (2005) The Discourse of Linguistic Capital: Language and Economic Policy Planning in Singapore. *Language Policy* 4, 47–66.

Slioor, Ari (2018) *The Societal Roles of Standard English, Mother Tongue and Singlish in Singapore: A Comparative Study of the Views of the Government and Survey Informants*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta.

Wee, Lionel (2005) Intra-Language Discrimination and Linguistic Human Rights: The Case of Singlish. *Applied Linguistics* 26, 48–69.

Artikkeliin viittaaminen

Slioor, A. (2018). Kieli(koulutus) ja nationalismi Singaporessa: ratkaisemattomia jännitteitä standardienglannin, äidinkielen ja singlishin välillä. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(6).
Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2018/kieli-koulutus-ja-nationalismi-singaporessa-ratkaisemattomia-jannitteita-standardienglannin-aidinkielen-ja-singlishin-valilla> (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2018/kieli-koulutus-ja-nationalismi-singaporessa-ratkaisemattomia-jannitteita-standardienglannin-aidinkielen-ja-singlishin-valilla>)